

Małpie Gender Studies

Autor tekstu: **Maciej Twardowski**

Do dziedzin akademickich ze „studies” w nazwie zawsze podchodziłem sceptycznie. Niezależnie, czy mowa o osławionym *Peace Studies*, *African American Studies* czy — skądinąd dość mi bliskim — *Culture Studies*.

Najbardziej podejrzany i mglisty wydaje mi się zaś coraz modniejsze *Gender Studies*. Szczególnie w wykonaniu radykalnych dekonstrukcjonistek pokroju Judith Butler, dla których płeć — zarówno w wymiarze biologicznym, jak i kulturowym — to tylko społeczny konstrukt o opresyjnym charakterze.

Obawiam się bowiem epistemologicznego relatywizmu, który każdym postulatem podkreśla, że „tak naprawdę” nie jesteśmy w stanie niczego „udowodnić”, a „zachodnia nauka” to tylko metoda klasowego ciemnienia.

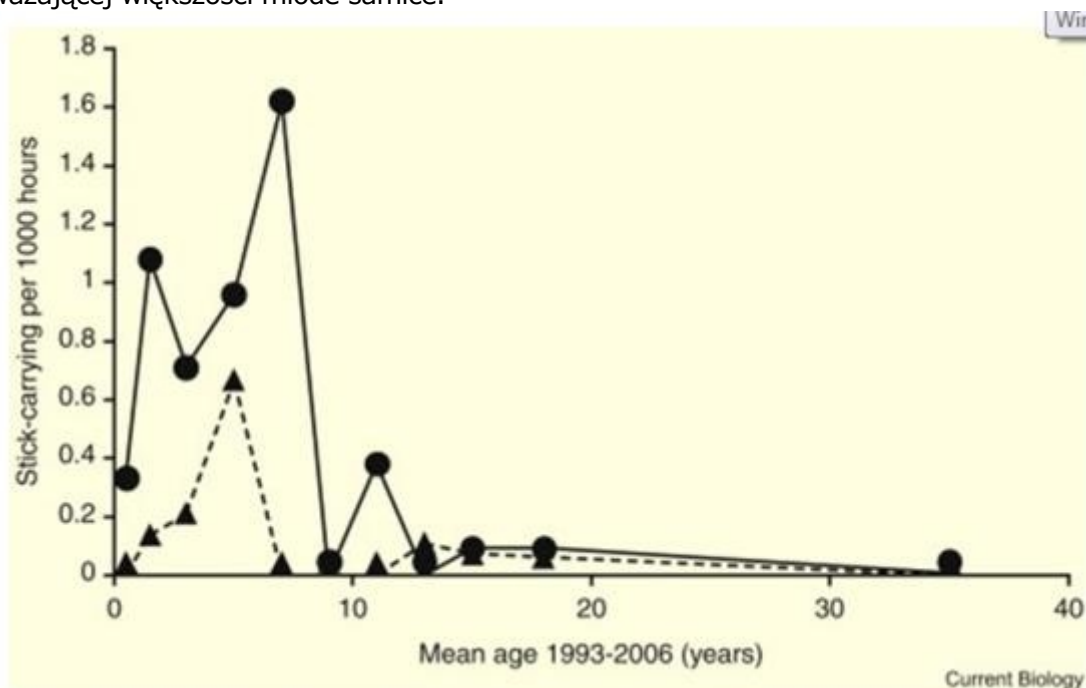
A cóż owa burżuazyjna nauka mówi na temat *Gender Studies*?

21 grudnia 2010 roku na łamach renomowanego „*Current Biology*” ukazał się tekst, z którego płyną wnioski pozwalające wymierzyć mocny cios w same podstawy radykalnych odłamów *Gender Studies*. W dogmat mówiący o czysto społecznej naturze płci.

Mowa o artykule „Sex differences in chimpanzees' use of sticks as play objects resemble those of children”. [1] Publikacja Sonii M. Kahlenberg (Bates Collage) i Richarda W. Wranghama (Uniwersytet Harvarda) opisuje wyniki 14-letnich obserwacji przeprowadzonych na szympansach w Parku Narodowym Kibale w Ugandzie.

W trakcie badań — cytując dra Wranghama — po raz pierwszy w historii zanotowano u młodych zwierząt podział ról ze względu na płeć w trakcie zabawy. Co więcej - badacze uznali zjawisko za posiadające w przeważającej mierze biologiczne podstawy.

Szympansy w toku ewolucji nauczyły się korzystać z prymitywnych narzędzi. Naukowcy zaobserwowali kilka typów takich zachowań. Małpy wykorzystywały patyki m.in. jako „sondy” do poszukiwania w dziuplach miodu; jako broń; a także — co wydało się najbardziej interesujące - jako szczególny rodzaj zabawek. Mówiąc precyzyjniej — jako „lalki”, których „niańczeniem” zajmowały się w przeważającej większości młode samice.

Rys. 1. Czas poświęcony przez poszczególne osobniki „niańczeniu patyków” na 1000 godzin - w latach 1993-2006. Kółka symbolizują samice, trójkąty samce.

Badacze skupili się na analizie przyczyn zjawiska. Bo przecież — jeśli płeć jest tylko społecznym konstrukt — mamy do czynienia z dwiema możliwościami — albo radykalne odłamy *Gender*

Studies zasługują na miano pseudonauki albo kultura nie jest czymś swoiście ludzkim.

Patrząc przez pryzmat rzeczonych badań, bardziej prawdopodobna wydaje się ta pierwsza możliwość. Zdaniem naukowców fakt, że młode samice częściej zajmowały się „niańczeniem patyków” miał czysto biologiczne podstawy. Nie wynikało to bowiem z obserwacji starszych osobników. Naukowcy podkreślają, że podobne zachowania mogły mieć miejsce w przypadku naszych przodków. Na długo, zanim czynniki społeczne zaczęły odgrywać ważną rolę.

„Niańczenie patyków” odbywało się tylko przed urodzeniem pierwszego potomka. Po przyjściu na świat młodego osobnika, „lalki” zostawały zawsze odrzucane [por. Rys. 1]. Co więcej — był to jedyny sposób wykorzystywania narzędzi pozostający w tak bezpośrednim związku z macierzyństwem. Młode osobniki zносиły „lalki” do gniazd, gdzie opiekowały się z nimi ze szczególną uwagą. Wykonując czynności, które przywodziły na myśl opiekę nad potomstwem. Podobne zachowania były obserwowane wśród małp wychowywanych przez ludzi. [2]

Badania na temat podziału ról płciowych u małp miały miejsce kilkakrotnie w przeszłości. U małp uwidaczniają się podobne — stereotypowe — zachowania jak u ludzkich dzieci. Samce Rezusów chętniej bawią się typowo „chłopcymi” zabawkami, podczas gdy samice preferują te typowo „dziewczęce”. [3]

Badanie naczelnych, socjobiologia oraz psychologia ewolucyjna — w przeciwieństwie do teoretycznych i mglistych rozważań *Gender Studies* — pozwalają nam tłumaczyć naturę płci. Bez uprzedzeń o filozoficznym, politycznym czy społecznym charakterze. Czynniki biologiczne wydaje się bowiem równie ważny jak czynnik społeczny. Podział ról — choć archaiczny i na szczęście odchodzący w niepamięć — jest bardziej wynikiem ewolucji niż burżuazyjnej konstrukcji społecznej. Istotnie więc można podejrzewać, że płęć — o zgrozo — istnieje. I ma się dobrze.

Zobacz także te strony:

[Płęć, socjobiologia i gender studies](#)

Przypisy:

[1] S.M. Kahlenberg, R.W. Wrangham, *Sex differences in chimpanzees' use of sticks as play objects resemble those of children*, "Current Biology", t. 20, nr 24, 21.12.2010.

[2] A.D. Pellegrini, P.K. Smith, *The Nature of Play: Great Apes and Humans*, Guilford Press, Nowy Jork 2005.

[3] J.M. Hassett, E.R. Siebert, K. Wallen, *Sex differences in rhesus monkey toy preferences parallel those of children*, *Hormones Behav*, nr 54, 2008.

Maciej Twardowski

Redaktor *Racjonalisty*, sekretarz i członek Zarządu Głównego Polskiego Stowarzyszenia Racjonalistów. Publikował m.in. w „Gazecie Wyborczej”, „Faktach i Mitach”, „Czasie Kultury” czy serwisie „Krytyki Politycznej”. Współpracował z kilkoma portalami internetowymi i organizacjami pozarządowymi. Obecnie współpracuje z nowopowstającym elektronicznym wydaniem „Czasu Kultury”. Prowadzi na platformie Liberte! bloga [Wolność Myśli Uchem](#).

[Pokaż inne teksty autora](#)

(Publikacja: 24-12-2010)

[Oryginał.](http://www.racjonalista.pl/kk.php/s,773) (<http://www.racjonalista.pl/kk.php/s,773>)

Contents Copyright © 2000-2010 Mariusz Agnosiewicz

Programming Copyright © 2001-2010 Michał Przech

Autorem portalu *Racjonalista.pl* jest Michał Przech, zwany niżej Autorem. Właścicielami portalu są Mariusz Agnosiewicz oraz Autor.

Żadna część niniejszych opracowań nie może być wykorzystywana w celach komercyjnych, bez uprzedniej pisemnej zgody Właściciela, który zastrzega sobie niniejszym wszelkie prawa, przewidziane w przepisach szczególnych, oraz zgodnie z prawem cywilnym i handlowym, w szczególności z tytułu praw autorskich, wynalazczych, znaków towarowych do tego portalu i jakiegokolwiek jego części.

Wszystkie strony tego portalu, wliczając w to strukturę katalogów, skrypty oraz inne programy komputerowe, zostały wytworzone i są administrowane przez Autora. Stanowią one wyłączną własność Właściciela. Właściciel zastrzega sobie prawo do okresowych modyfikacji zawartości tego portalu oraz opisu niniejszych Praw Autorskich bez uprzedniego powiadomienia. Jeżeli nie akceptujesz tej polityki możesz nie odwiedzać tego portalu i nie korzystać z jego zasobów.

Informacje zawarte na tym portalu przeznaczone są do użytku prywatnego osób odwiedzających te strony. Można je pobierać, drukować i przeglądać jedynie w celach informacyjnych, bez czerpania z tego tytułu korzyści finansowych lub pobierania wynagrodzenia w dowolnej formie. Modyfikacja zawartości stron oraz skryptów jest zabroniona. Niniejszym udziela się zgody na swobodne kopiowanie dokumentów portalu Racjonalista.pl tak w formie elektronicznej, jak i drukowanej, w celach innych niż handlowe, z zachowaniem tej informacji.

Plik PDF, który czytasz, może być rozpowszechniany jedynie w formie oryginalnej, w jakiej występuje na portalu. **Plik ten nie może być traktowany jako oficjalna lub oryginalna wersja tekstu, jaki zawiera.**

Treść tego zapisu stosuje się do wersji zarówno polsko jak i angielskojęzycznych portalu pod domenami Racjonalista.pl, TheRationalist.eu.org oraz Neutrum.eu.org.

Wszelkie pytania prosimy kierować do redakcja@racjonalista.pl